

O DESCOPERIRE ÎNTÂMPLĂTOARE LA BUCUREȘTI ÎN 1858

ION V. COJOCARU

Publicațiile de specialitate, inclusiv transmisiile prin rețeaua Radio-televiziunii, ne dau prilejul să aflăm valoroase noi detalii istorice, pe care hărnicia, priceperea celor ocupați în câmpul cercetării arheologice — privind inclusiv Capitala patriei noastre — au reușit să le dezvăluie cu deosebire în ultimii ani.

Una din particularitățile acestui gen de lucrări constă în cuprinzătoarea arie a investigațiilor, organizate — sau în curs de organizare — în județe, în subsolul Bucureștilor. Prin rezultatele obținute, munca arheologică se constituie într-un activ factor de completare a unor date menite să lumineze științific eventualele puncte lacunare ale dăinuirii omenești în spațiul carpato-dunărean. Un sondaj arheologic, întreprins la 28 octombrie 1969 în satul Bălcești, a permis astfel „rotunjirea“ obiectivă a unor laconice amănunte asupra Sevastiței Bălcescu (1818—1883)¹, precum și precizarea, la fața locului, a unei vechi ctitorii legate de familia Bălceștilor.

Dacă în prezent osteneala asociată unei tehnici moderne generează asemenea roade îmbucurătoare, lucrurile stăteau înainte vreme cu totul altfel. Mijloacele utilizate erau destul de rudimentare, cercetarea se efectua sporadic și cu rezultate corespunzătoare condițiilor precare de atunci. N-au lipsit totuși și unele descoperiri întâmplătoare privind viața multiformă — cu flora și fauna de demult care în mod necesar aveau să condiționeze suigeneris desfășurarea procesului de antropogeneză. Este cazul semnalat mai jos, petrecut cu mai bine de un veac în urmă, după cum ne informează un periodic bucureștean², sub titlul „Comunicațiuni științifice mici“. Cu prilejul unor săpături în grădina Bosel, situată în zona cazarmii Malmaison din București, la câțiva stînjeni adîncime, a fost dat la iveală „un dinte al unui elefant antediluvian, adică care a trăit înaintea potopului și a cărui speță se numește Mastodonte în istoria naturală“ — după cum se exprimă materialul în cauză.

Dimensiunile vestigiului osteologic astfel descoperit atunci, impresionante prin ele însele, au fost stabilite prin precizarea că „mărimea acestei rămășițe de dinte este ca de-o jumătate de stînjen, grosimea ca brațul unui om“. Cu mijloacele puse la dispoziție de știința veacului al XIX-lea, s-a procedat

¹ Panait I. Panait, *Cercetări arheologice la Bălcești*, în *Studia et acta Musei Nicolae Bălcescu*, 1970—1971, Bălcești pe Topolog, 1971, p. 269—276.

² Isis sau Natura, nr. 19/1858, p. 152.

îndată la „datarea“ acestui uriaș dinte, provenit din epoca precedentă glaciației cuaternare. Iată cum se exprimă textul respectiv : „Găsirea acestui fosil (ca și a multor alte asemenea ce se găsesc în Museu³ probă că România (cel puțin partea Bucureștilor) este pusă pe tărîmul terțiar“.

Cum atari descoperiri sporadice erau prin natura lor menite să stîrnească, mai cu seamă în sec. XIX, senzație printre locuitorii din Capitală, cazul a fost grabnic adus la cunoștința prințului Caimacam Aleaxndru Ghica, unde a și fost înaintat obiectul însuși : „Acest fosil interesant a fost trimis de către proprietarul său la Măria sa Prințul Caimacam, pe urmă va fi depus la Muzeul Național de aici“.

În final, autorul anonim al relatării ține să-și exprime indirect opinia referitor la necesitatea dezvoltării industriei extractive a cărbunelui, precum și a unor săpături de ansamblu — rod al zilelor noastre, atît de utile, inclusiv în contextul interdisciplinar dintre istorie și arheologie, ca mai sus. „Cercetările pozitive — preciza autorul în concluzie — mai cu seamă săpături sistematice în sînul pămîntului nu s-au făcut pînă acum în România și unde acestea lipsesc, acolo lipsește orice base solide în geologie“.

---

³ Este vorba de Muzeul Național de la Colegiul Sf. Sava (Arh. St. Buc., Logofeșia pricinilor bis., nr. arh. 1195/1842, f. 23 v—24.